

Podpora rozvoje a užití bioetanolu v České republice

SUPPORTING DEVELOPMENT AND USAGE OF BIOETHANOL IN THE CZECH REPUBLIC

Oldřich Reinbergr – Cukrovary a lihovary TTD, a. s.

aktualizovaný referát z konference Biofuels in Central and Eastern Europe 2009

Výroba bioetanolu v České republice byla zahájena již v roce 2006, kdy byl spuštěn první lihovar, a to ve společnosti Agroetanol TTD v Dobrovici. Jak je patrné z tab. I., České republice patří díky instalovaným produkčním kapacitám deváté místo v EU-27. Je však nutné zdůraznit, že na rozdíl od uvedených zemí není výroba bioetanolu v ČR zatím žádným způsobem podporována.

V současnosti jsou v ČR dva aktivní lihovary vyrábějící bioetanol. Konkrétně jde o Agroetanol TTD v Dobrovici, který jako základní surovinu pro bioetanol využívá cukrovou řepu, a dále se jedná o lihovar v Trmicích provozovaný společností PLP, kde se vyrábí bioetanol především z obilí. Celkové instalované kapacity v ČR jsou uvedeny v tab. II.

Všichni tyto uvedení výrobci se musí denně vypořádávat s několika negativními faktory, ovlivňujícími výrobu lihu, jež je navíc umocněna i probíhající hospodářskou krizí. Těmi jsou především enormní dovozy levného lihu ze zahraničí, hlavně

z Pákistánu a Brazílie, kdy meziroční nárůst dosáhl úrovně 812 % (obr. 1.), což výrazně ovlivňuje cenu bioetanolu na českém trhu. Dalším významným faktorem je proměnlivá cena vstupních surovin, která byla především v loňském roce ovlivněna již tolikrát zmiňovaným nárůstem světových cen všech komodit.

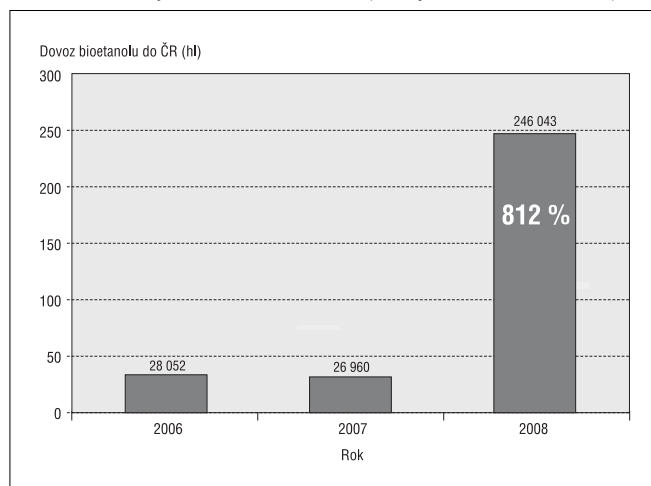
Dalším významným faktorem, který ovlivňuje výrobu bioetanolu v České republice, je v porovnání s jinými vyspělými evropskými státy velice nepružná a macešská legislativa. Negativ české legislativy je hned několik. Zatím prakticky neexistující podpora bioetanolu ze strany vlády, nedostatečná marketingová podpora vysokoprocenních směsí a přísná kontrola výrobců biolihu státními orgány. Navíc všichni domácí producenti musí jistit své daňové sklady, a to částkou 40 milionů korun, veškerý lih určený pro přimíchávání na českém trhu musí být denaturován vícesložkovou denaturační směsí a lih, který je exportován, musí být zajištěn po celou dobu přepravy složenou bankovní zárukou (množství expedovaného lihu krát spotřební daň, která činí 265 Kč/l). Tyto všechny uvedené vícenálady vedou pouze ke zvyšování konečné ceny bioetanolu vyráběného v České republice, což se odráží ve snižování konkurenceschopnosti domácích producentů lihu.

Mezi klady naopak určitě lze zařadit to, že vláda neustoupila od svého záměru přimíchávání obnovitelné složky do fosilních paliv v době, kdy byla biopaliva neprávem nařčena ze zvyšování cen potravin. Od 1. ledna 2008 tedy v ČR platí povinnost přimíchávat určité procento biosložky do benzínu. V roce

Tab. I. Výroba bioetanolu (mil. l) v EU-27 (zdroj: eBIO)

Země	2008	2007
Francie	1 000	539
Německo	568	394
Španělsko	317	348
Polsko	200	155
Maďarsko	150	30
Slovensko	94	30
Rakousko	89	15
Švédsko	78	120
ČR	76	33
Velká Británie	75	20
Itálie	60	60
Finsko	50	0
Litva	20	20
Lotyšsko	20	18
Irsko	10	7
Nizozemí	9	14
Belgie	n. a.	0
Celkem	2 816	1 803

Obr. 1. Dovozy bioetanolu do ČR (zdroj: Svaz lihovarů ČR)

2008 to byla 2 %, v letošním roce to je 3,5 % a roce 2010 by měl podíl bioložky ve fosilních palivech činit 5,75 %. (pozn. přehled objemů je uveden v tab. III.).

V současné chvíli v Parlamentu České republiky čeká na schválení novela zákona o spotřební dani, která osvobozuje vysokoprocentní směsi biopaliv (E85, E95) od spotřební daně. Novela již byla schválena Poslaneckou sněmovnou, zbývá tak již pouze schválení Senátem ČR a podpis prezidenta. Dalším pozitivem je také osvobození takzvaných Flexi Fuel vozidel, schopných spalovat jak klasický benzin, tak i palivo E85, od silniční daně.

Vysokoprocentní směs paliva E85, která se skládá z 85 % bioetanolu a 15 % benzínu Natural 95 byla v Čechách jako první oficiálně představena společností Agroetanol TTD v prosinci roku 2008. Společnost se snaží postupovat systematicky ve spolupráci s prodejci automobilů (Škoda Auto, Ford, Saab) a provozovateli čerpacích stanic. Není to vždy jednoduché, což dokládá i to, že první veřejný stojan s tímto biopalivem se objevil až šest měsíců po jeho slavnostním představení. V červnu začala prodávat palivo E85 čerpací stanice KM Prona v Mladé Boleslavi, následují ji čtyři stanice společnosti Vena Trade na Moravě, s dalšími potenciálními zájemci v současnosti probíhají jednání. O zvyšujícím se veřejném zájmu o toto biopalivo svědčí i to, že hejtmán Středočeského kraje MUDr. David Rath osobně převzal dva vozy Škoda Octavia Multifuel, schopné toto palivo spalovat.

Jsmo přesvědčeni o tom, že bioetanol je životaschopná alternativa ke klasickým fosilním palivům. Pro udržení evropského bioetanolového sektoru je ovšem naprosto nezbytné zvýšit úsilí v propagaci a marketingu. Naše úsilí v rozvoji bioetanolu ospravedlňují dva hlavní faktory. Loňská zemědělská úroda jasně prokázala, že biopaliva nemají žádný negativní dopad na cenu potravin a potravinovou bezpečnost ve světě. Zároveň si nemůžeme dovolit čekat, až někdo zastaví dodávky životně nezbytné ropy tak, jako se tomu stalo v letošním roce s dodávkami zemního plynu. Navíc biopaliva představují smysluplné řešení pro zpracování zemědělské nadprodukce.

Pro udržitelný rozvoj biopaliv je nezbytné pokračovat v rozvoji jejich podpory v rámci celé EU. Je rovněž nezbytné harmonizovat především v české legislativě jednotlivé typy obnovitelných zdrojů energie (biopaliva vs. biomasa pro výrobu elektrické energie, atd.) a sladit naši legislativu s legislativou okolních zemí tak, aby podmínky byly pro všechny výrobce stejné.

Souhrn

Česká republika – kde byla zahájena výroba bioetanolu v roce 2006 v lihovaru Agroetanol TTD, a. s., v Dobrovici – patří díky instalovaným kapacitám v produkci biolihu na 9. místo v EU-27. Kromě společnosti Agroetanol TTD vyrábějící bioetanol z cukrové řepy, pracuje v ČR ještě lihovar PLP v Trmici, který zpracovává obilí. Tuzemští výrobci bioetanolu v ČR musí denně čelit negativním faktorům ovlivňujícím výrobu lihu, mj. dopadům nepružné legislativy. Na rozdíl od zahraničí zde prakticky neexistuje podpora bioetanolu ze strany státu, výrobci jsou navíc svazováni vysokým jistěním daňových skládů, nákladnou denaturací veškerého lihu a bankovními zárukami na exportovaný líh. Za pozitivum lze pak považovat to, že vláda neustoupila od svého záměru přimíchávání obnovitelné složky do

Tab. II. Výrobní kapacity lihovarů v ČR (zdroj: Svaz lihovarů ČR)

Výrobce	Produkční kapacita (hl)	Výroba v roce 2008 (hl)	Odhad výroby v roce 2009 (hl)	Surovina
Agroetanol TTD – lihovar Dobrovice	1 000 000	600 000	700 000	cukrová řepa
PLP – lihovar Trmice	1 000 000	200 000	600 000	obilí
Ethanol Energy – lihovar Vrdu	700 000	0	?	obilí

fosilních paliv. Na schválení čeká novela zákona o spotřební dani, která by měla vysokoprocentní směsi biopaliv (E85, E95) osvobodit od spotřební daně. Právě palivo E85, které je směsí 85 % bioetanolu a 15 % benzínu Natural 95, se začalo v České republice v červnu 2009 prodávat.

Klíčová slova: výroba bioetanolu, E85, české lihovary, program podpory biopaliv, legislativa.

Literatura

- REINBERGR O.: Dlouhodobý výhled výroby bioetanolu v ČR. *Listy cukrov. řepář.*, 124, 2008 (7/8), s. 200–202.

Reinbergr O.: Supporting development and usage of bioethanol in the Czech Republic

Since 2006 the Czech Republic has been producing bioethanol. First producer was company Agroetanol TTD in Dobrovice. The Czech Republic thanks to the current bioethanol production ranks 9th position in production of bioethanol in EU-27. Except Agroetanol TTD, where is bioethanol made from sugar beet, in the Czech Republic is second distillery PLP in Trmice, which processes corn. Czech bioethanol producers have to face negative factors influencing bioethanol production and legislation as well. Ethanol production is not supported by any means, financial securitization of tax storages is necessary, all bioethanol indented for blending or to sell on the Czech market must be denaturated with compound agent and securitization of bioethanol export is obliged. On the other hand, very positive is, that the Czech government did not change its target in biofuel programme – blending percentage has not decreased. Excise tax refund shall be established for highpercentage mixtures (E85, E95) in the near future. E85, the next generation fuel, which is mixture of 85 % bioethanol and 15 % petrol, was launched in the Czech Republic in July 2009.

Key words: bioethanol production, E85, Czech distilleries, biofuel programme, legislation.

Kontaktní adresa – Contact address:

Ing. Oldřich Reinbergr, Cukrovary a lihovary TTD, a. s., Palackého náměstí 1, 294 46 Dobrovice, CZ, e-mail: v.horakova@ttducukrovary.cz

Tab. III. Přimíchávání bioetanolu do benzínu v ČR (zdroj: MZe ČR)

Rok	2008	2009	2010
Podíl přimíchávaného lihu (%)	2	3,5	5,75
Předpokládané množství (hl)	630 000	1 100 000	1 850 000